קדושת לוי — קדושה שלישית

מה שהקשו הפוסקים למה שמונת ימי חנוכה. הלא הנס דמנורה לא היה רק שבעה ימים. נראה, כי יום ראשון קבעו הלל על הנס בעצמו שהצילנו מידי היונים ומסר גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים כו', ושבעה ימים אחרים ההלל על הנס דמצוה דיום ראשון הוא לזכרון הצלת נפשות והתגברות דבית מלכות בית חשמונאי ולא מצאו אלא פך של שמן להדליק יום אחד ונעשה בו נס וקבעו בהלל והודאה, כלומר עבור שני דברים עבוד הנס דהצלה ועבור הנס דמנורה כנ"ל. דהלל יום ראשון עבור הצלה, והלל דשבעה ימים אחרים עבור הנס דמנורה. ומה שמדליקין ביום ראשון כיון שמצות יום ראשון מחמת הצלת נפשות דלא מחמת נס דמנורה, אם כן למה קבעו ביום ראשון להדליק נר. נראה הטעם, כיון שהנס היה בנרות דמנורה ראו שזכות המנורה גרם הצלה ומצות המנורה הגין עליהם לכן עשאום לזכר והדליקו ביום הראשון נר אחד שהראיה שעל ידי זכות המנורה נעשה הנס דהצלת נפשות. וגם שהנס על ידי מלכות בית חשמונאי הכהנים ונשיאי הלוי אהרן וקרבנו של חנוכת המזבח נרות כמבואר במדרש פרשת בהעלותך, גלל כן הדליקו ביום הא', לא על הנס דמנורה כי אם על הצלת נפשות שהיה על ידי בני אהרן. ונראה הטעם שהיו נרות דבית המקדש יותר רצוים לפני השם יתברך שבהם נעשה הנס ובזכות המנורה נעשה ההצלה שבנרות יש תמיד קדושה אפילו בחוץ כגון נר של שבת ונר של בית הכנסת, מה שאין כן בשאר קרבנות לכן כיון שבנרות אנו עובדין אותו תמיד אפילו בזמן שבית המקדש חרב היא רצויה לפני הקדוש ברוך הוא מכל עבודות שכשבטלו מלכות יון הרשעה עבודת בית אלהינו בזו הזמן עשו ישראל בודאי מצוה בנרות, כגון בנר שבת ובנר התפלה ועלו אלו הנרות של שבת ושל בית הכנסת למעלה לפני הבורא ברוך הוא ובהתעורר זה המצוה נעשה לישראל תשועה. והרי זה דומה על דרך משל, כל זמן שהבן אינו רואה את אביו אין לו כל כך געגועים עליו וכיון שהוא בא לחצר ורואה את אביו דרך החלונות ואין מניחין אותו לחדר לכנוס לפנים אצל אביו יש לו געגועים על האב ויש להאב געגועים על הבן כיון שרואין זה את זה ואין מניחין אותו לחדר לכנוס לפנים אצל אביו. כך כיון שנכנסו היוונים להיכל היו כל הקרבנות ועבודות בטלין אך נרות המנורה כיון שהיה נרות של שבת ושל בית הכנסת שהם עבודת חוץ ועלה לפני הקדוש ברוך הוא ולפני כסא כבודו ולא הניחו הרשעים להדליק הנרות שהיא עבודת הקודש פנימה, גלל כן נכמרו רחמים למעלה על זאת העבודה של הנרות לכן נעשה הנס בנרות ולא בשאר עבודות ואף על פי שגזרו על שבת ומסתמא גזרו על נר שבת אף על פי כן בודאי עשו בצנעא, כי שמרו שבת בצנעא לכן כיון שבהתעוררת נרות נעשה תשועה לישראל לכן נעשה בה נס:

ואפשר זה כונת המדרש פרשת בהעלותך מובא ברמב"ן פרשת בהעלותך, לך אמור לאהרן לגדולה הזאת אתה מוכן הקרבנות כל זמן שבית המקדש קיים הם נוהגין אבל הנרות לעולם עד כאן לשון

המדרש. והקשה הרמב"ן הלא הנרות בטילין מזמן שחרב בית המקדש בעוונותינו הרבים. ולפי דעתי יתכן שיש מצוה בנרות של שבת ונר של בית הכנסת שיש קדושה בהדלקתן דאסור להדליק מהן כמו שמבואר. והנה הרמב"ן כתב שרומז לנר חנוכה. והנה בימי משה רבינו ע"ה עדיין לא היה רק כפי דעתו של הרמב"ן דעתו הקדוש שכל התורה מרומז לדורות וכן פירש בששת ימי בראשית וכן פירש במעשה אבות עיין שם דעתו הקדושה. ולפי דברינו יתכן שזה שאמר המדרש נרות לעולם, קאי על נרות בית הכנסת ונר שבת שהיה בימי משה רבינו ע"ה שהם לעולם. ולפי מה שכתבתי אלו המצות דנר שבת ובית הכנסת גורמין להנס דמנורה. ודעת הרמב"ן הקדושה ודעתי הקלושה נוטין לדבר אחד, שלכך היה רצויה מצות המנורה מכל העבודות שנוהגת אפילו בזמן שבית המקדש חרב לכך בזכות המנורה נעשה ההצלה ובה נעשה הנס: